

Nixon en Kissinger dachten nog dat ze het in de Golf-regio wel aardig voor elkaar hadden. De Sjah van Iran was destijds hun belangenbehartiger en regionale politieagent die bijvoorbeeld in 1975 nog moeiteloos de potentieel gevaarlijke buurman Irak zijn wil oplegde bij een grensgeschil. Ter compensatie onthield de Sjah vervolgens zijn steun (en die van de CIA) aan de Koerden zodat het regime in Bagdad daar op zijn gebruikelijke manier huis kon houden zonder het risico van een Iraans-Amerikaanse interventie. Het commentaar van Kissinger op dit verraad aan de Koerden: de CIA is geen uitzendbureau voor missionarissen.

Dan wordt het allemaal een stuk gecompliceerder voor Washington. Afgelopen oktober was het alweer twintig jaar geleden dat Ayatollah Khomeiny op verzoek van de Sjah door Saddam Hoessein uit Irak werd gezet. Daar verbleef hij sinds de jaren zestig in ballingschap. Luttele maanden later was Khomeiny de sterke man in Teheran en Washington was zijn politieagent kwijt en had er een aardsvijand voor in de plaats gekregen.

Khomeiny wilde tijdens de in 1980 door Saddam ontketende oorlog het regime in Bagdad vernietigen. Dat willen de Amerikanen nu toch ook zou je zeggen, maar toen zou dat in de ogen van Washington de verkeerde variant van Iraanse regiohegemonie hebben opgeleverd. Een van de redenen voor Ronald Reagan om het 'slachtersbewind' van Saddam ten behoeve van de 'regionale stabiliteit' voluit te gaan steunen. De Sovjet-Unie was toen al jaren zonder wroeging een grote sponsor van Bagdad. Saddam's brutale overval op Koeweit moest uiteraard worden rechtgezet maar niet ten koste van de regionale stabiliteit zoals ook George Bush bevestigde door zijn weigering om het *Desert-Storm*-karwei in Bagdad af te maken en dus bleef Saddam aan de macht. Bill Clinton moddert voort in dezelfde traditie waarvan de recente bombardementen een laatste illustratie zijn. Overigens maakt Frankrijk het nog veel bonter. Ondanks Saddam's jarenlange terreurdaden wordt de Frans-Iraakse vriendschapsvereniging al jaren zonder gêne voorgezeten door prominente politici (waaronder Jacques Chirac *himself*).

Nadat Saddam in de jaren tachtig was omarmd als bondgenoot in de strijd tegen Khomeiny's fundamentalisme zit men nu, acht jaar na *Desert Storm* nog altijd in de maag met dit deels zelf gecreëerde monster. In Washington ontbreekt echter ieder besef van medeverantwoordelijkheid voor de huidige situatie. We mogen hopen dat het regime van Saddam op wat voor manier dan ook nog eens ten val zal komen. Wanneer de Verenigde Staten vervolgens bereid zijn om eventuele democratische experimenten in Irak af te dwingen en te beschermen met hun militaire macht en de geest van Khomeiny almaar minder dominant in Teheran aanwezig blijkt te zijn, gloort er misschien toch nog een sprankje hoop voor de Golf-regio. Wie weet verdwijnt dan eindelijk ook eens de dubbele tong waarmee Saddam de laatste decennia werd toegesproken: *in extremis*, nu eens als bondgenoot tegen het fundamentalistische Iran, dan weer als 'Hitler van Bagdad'.

Dubbele tong

RICHARD 'T HART

Boekenredacteur S & D